

NÁZORY ABSOLVENTŮ MZLU V BRNĚ NA JEJICH UPLATNĚNÍ

Jana Stávková, Hana Kulová

Úvod

Komunikovat s absolventy, a tím si zajistit zpětnou vazbu na úroveň vzdělávací činnosti vysoké školy, si uložilo vedení Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně (MZLU) v základním dokumentu svého rozvoje. Vypracování dlouhodobého záměru rozvoje včetně jeho aktualizace musí vycházet nejen z poznaného prostředí univerzity – jejího prostorového, materiálního, finančního zabezpečení a personálního vybavení, ale také ze získaných informací o měnících se potřebách hospodářské praxe, o postavení absolventů na trhu práce a eventuálně odhalit disproporce mezi studijními programy a potřebami praxe. Neméně významné je poznat i spokojenost absolventů, která přispívá k dobrému jménu univerzity.

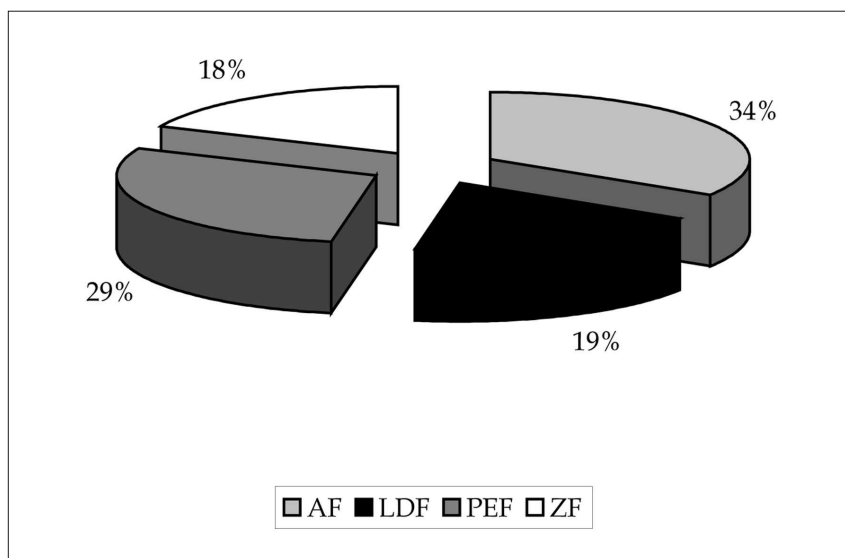
Metodika průzkumu uplatnění absolventů

V souvislosti s přestavbou studijních programů na začátku devadesátých let bylo v roce 2003 rozhodnuto

oslovit všechny absolventy všech čtyř fakult MZLU v Brně, tj. Agronomické (AF), Lesnické a dřevařské (LDF), Provozně ekonomické (PEF), Zahradnické (ZF), kteří ukončili studium v letech 1997–2002, a zajistit si tak zpětnou vazbu na jejich kvalitu. Tím, že byli osloveni všichni absolventi šetření tedy nebylo výběrovým šetřením a uvedené skutečnosti bylo využito při interpretaci výsledků. Šetření se uskutečnilo formou písemného dotazníku zaslaného absolventům (včetně obálky se zpáteční adresou a známkou) v březnu 2003. Tvorba dotazníku vycházela z výsledku šetření „Uplatnění absolventů FP VUT a PEF MZLU v Brně v praxi“, které bylo řešeno v roce 1998 v rámci FRVŠ a bylo diskutováno v komisi rektora pro pedagogickou činnost. Kromě identifikačních otázek byl v dotazníku blok otázek zabývajících se aktuální situací absolventů v praxi a blok otázek k reflexi vzdělání absolventů.

Nezanedbatelný přínos se očekává také od vytvoření databáze absolventů pomocí e-mailových adres. Předpokládána četnější komunikace s univerzitou přispěje k prohloubení spolupráce.

Procentové zastoupení oslovených absolventů MZLU v Brně podle jednotlivých fakult

Výsledky

Z celkového počtu 3300 zaslaných dotazníků bylo vráceno 1323 vyplněných, což odpovídá 40 % návratnosti, kterou můžeme označit za vysokou. Vzhledem k vybudovaným vazbám s univerzitou za dobu studií se taková návratnost očekává. 105 dotazníků bylo vráceno poštou jako nedoručených. Dalších 150 dotazníků bylo doručeno po termínu zpracování výsledků z důvodu nepřítomnosti na původně uvedené adrese, případně dlouhodobého pobytu v zahraničí. Tento počet dotazovaných lze zařadit ke skupině absolventů s pozitivním vztahem k univerzitě. Vyhodnocení průzkumu je provedeno za univerzitu jako celek s tím, že ve smyslu zákona za tvorbu a realizaci studijních programů je odpovědná fakulta, a proto výsledky šetření byly předány také děkanům jednotlivých fakult. Otázky, jejichž odpovědi se významně mezi fakultami liší, budou uvedeny v komentáři.

1) Máte zaměstnání?

90 % odpovědělo, že je zaměstnaných, 7 % je ve výkonu vojenské služby, náhradní vojenské služby, na mateřské dovolené (MD) či pokračují v doktorském studiu, 3 % jsou nezaměstnaní. Toto procento je možno považovat za velmi nízké.

Problematické nezaměstnaných bylo věnováno několik prohlubujících otázek, ze kterých vyplynulo:

a) u 7 % absolventů, kteří ještě nepracují, jsou aktivity rozloženy následujícím způsobem: 1 % na MD, 1 % výkon vojenské služby, 2 % náhradní vojenská služba, 3 % dále studuje;

b) z celkového počtu 3 % nezaměstnaných (v absolutním čísle 32) je 16, kteří ještě nepracovali a 16, kteří neppracují v současné době, resp. v době provádění šetření;

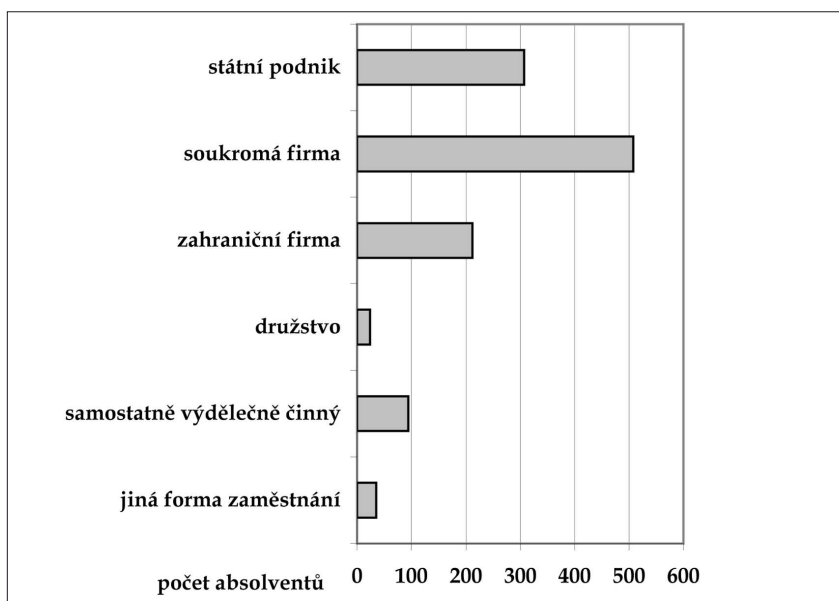
c) počet nezaměstnaných s ohledem na roční počty absolventů univerzity (cca 700) je zanedbatelný a pro univerzitu potěšující konstatování.

2) Kde v současnosti pracujete?

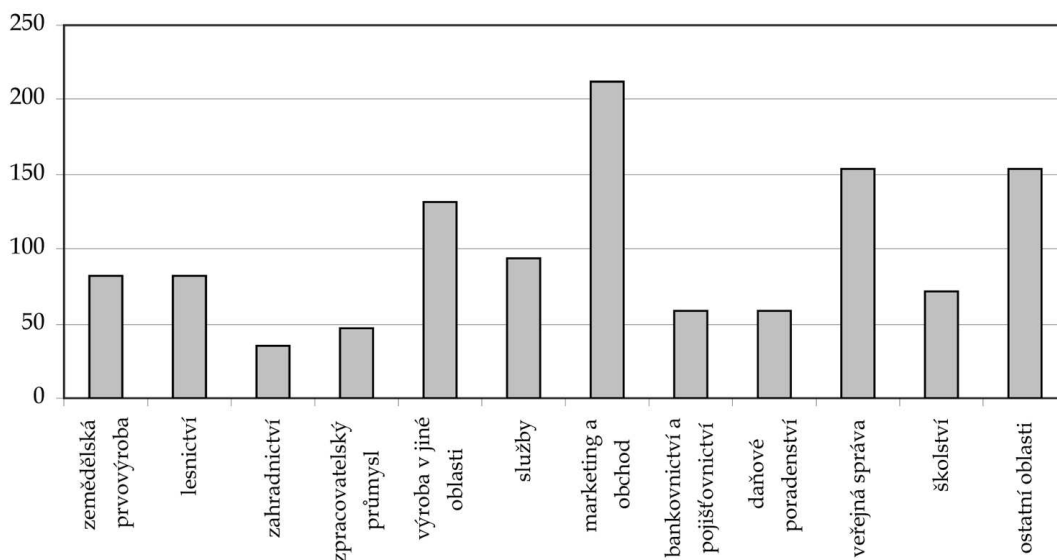
Z počtu 1180 zaměstnaných je 26 % ve státním podniku, 43 % v české soukromé firmě, 18 % je zaměstnáno u zahraniční firmy, 2 % v družstvech, 8 % jsou osoby samostatně výdělečně činné a zbývající cca 3 % označilo jinou formu zaměstnání.

Z výsledků je patrná schopnost absolventů úspěšně konkurovat v soukromém sektoru a zvláště je třeba

Zastoupení absolventů podle typu firmy

Zastoupení absolventů podle odvětví

oceňovat počet absolventů u zahraničních firem, tzn. že jsou dobře připraveni a konkurenceschopni na evropském trhu práce.

3) V jaké oblasti pracujete?

Z výsledků vyplývá, že cca 7 % v zemědělské prvovýrobě, 7 % v lesnictví, 3 % v zahradnictví, 4 % ve zpracovatelském průmyslu, 11 % ve výrobě v jiné oblasti, 8 % ve službách, 18 % v marketingu a obchodu, 5 % v bankovníctví a pojišťovnictví, 5 % v daňovém poradenství, 13 % ve veřejné správě, 6 % ve školství, zbytek v ostatních oblastech. Rozložení absolventů do různých oblastí potvrzuje správnost provedené diverzifikace nabídky studijních oborů, ke které univerzita v průběhu devadesátých let přistoupila. Univerzita má širokou nabídku studijních programů, které umožňují uplatnění téměř ve všech odvětvích národního hospodářství.

Zastoupení absolventů podle odvětví

Z otázky 7) Za jak dlouho jste získal své první zaměstnání vyznělo, že 27 % absolventů získalo zaměstnání již v průběhu studia, dalších 25 % ihned po promoci a 29 % do půl roku po promoci. Pouze

20 % absolventů potřebovalo na získání místa dobu delší než 6 měsíců. Statistika velice pozitivní, neboť ukazuje schopnost absolventů uplatnit se na trhu práce. 8 % absolventů označilo, že získat zaměstnání bylo velmi obtížné, 30 % za poměrně obtížné, 28 % za velmi snadné a stejné procento (28 %) nedovedlo posoudit, protože jim zaměstnání bylo nabídnuto.

Z otázky 10) Pracujete na místě, které vyžaduje vysokoškolské vzdělání vyznělo, že 50 % je na místech absolventů vysokých škol daného oboru, 20 % na místech absolventů vysokých škol obdobného zaměření, 7 % jiného zaměření, zbývajících 18 % na místech středoškoláků, 5 % na místech, která nevyžadují ani středoškolské vzdělání.

Z podrobnějšího šetření vyznělo, že 44 % zastává vedoucí funkce, které vyžadují větší odpovědnost i za práci jiných, 56 % absolventů nese odpovědnost pouze za svoji činnost. Z těch, kteří jsou ve vedoucích funkcích je 16 % odpovědných za činnost celé instituce, či jsou členy vrcholového managementu.

O celkové spokojenosti v zaměstnání a činnosti, kterou vykonávají, je přesvědčeno 77 %, 15 % nemá názor a 8 % se cítí spíše nespokojeno. 84 % absolventů nemá obavy ani z nejbližší budoucnosti, že by snad místo mohli ztratit, 16 % obavu sdílí. Obava o budouc-

nost silně koreluje se spokojeností v zaměstnání a je více ovlivněna povahovými vlastnostmi než oborem studia a přípravou na výkon povolání.

Z části dotazníku, která byla věnována reflexi vzdělání, vyplynuly závažné připomínky ke studijním programům a je třeba, aby se fakulty daleko podrobněji názory absolventů zabývaly.

- I 30 % absolventů se domnívá, že nezískalo dostatek teoretických znalostí a muselo si je dalším studiem doplnit. Rozšířit kvalifikaci si muselo 20 % absolventů v oblasti odborného zaměření studovaného oboru, 33 % v oblasti jazykové, 15 % v oblasti informačních a komunikačních technologií, 7 % v jiných oblastech, 25 % si nepotřebovalo kvalifikaci doplňovat.
- I 49 % se domnívá, že fakulta dostatečně nepřipravila absolventy v oblasti řídicích a organizačních schopností.
- I 65 % absolventů se domnívá, že úroveň vzdělání, které fakulta poskytla v oblasti praktické připravenosti na výkon povolání, bylo nedostačující.

Za největší nedostatky absolventů podle jejich názoru 26 % uvedlo nedostačující praktické zkušenosti a praktické dovednosti, 16 % nedostatky v oblasti komunikace a řízení lidí, 31 % špatné jazykové znalosti, 9 % nedostatečné znalosti práce s počítačem.

S těmito názory korespondují doporučení ke změnám systému přípravy (zavedení, resp. rozšíření doby praxe, rozšíření výuky jazyků, rozšíření výuky sociologických a psychologických disciplín, rozšíření výuky práce s počítačem). Lze namítnout, že některé dovednosti má student zvládnout na střední škole. Ale pokud tomu tak není, jejich neznalost diskriminuje absolventa vysoké školy.

K zamyšlení je názor velké většiny absolventů, že studium na MZLU v Brně bylo průměrně náročné

(86 %). Pro 12 % absolventů nebylo náročné vůbec a pouze 2 % absolventů označilo studium jako velice náročné.

Pozitivním zjištěním je, že 76 % absolventů, pokud by se znovu rozhodovalo, kterou vysokou školu studovat, opakovalo by vzdělávací dráhu na MZLU v Brně.

Výsledky průzkumu potvrdily, že trh práce preferuje absolventy se schopnostmi a dovednostmi řešení problémů, analytického myšlení, schopností pracovat s informacemi a pracovat v týmu. Pokud absolvent nemá tyto schopnosti a dovednosti, musí si je nějakým způsobem doplnit. Nicméně úspěchem je, že absolvent si toto poznání uvědomuje a je schopen je sdělit. Nyní je na univerzitě, jak bude schopna se získanými informacemi zacházet. Výsledky naznačily, že klíčové dovednosti jako je samostatné myšlení, schopnost spolupracovat, znalost cizích jazyků, obecná snaha průběžně si znalosti doplňovat budou stát vysoké školy ještě mnoho úsilí a jejich předávání bude trvat řadu let. Na druhé straně poznání silných a slabých stránek univerzity je jedním z předpokladů úspěšného řízení MZLU v Brně.

Kontaktní adresa:

Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně
Zemědělská 1
613 00 Brno
Prof. Ing. Jana Stávková, CSc.,
prorektorka pro pedagogickou činnost a informatiku
Tel.: 545 135 101; 545 132 063
Fax: 545 121 128
E-mail: stavkova@mendelu.cz

Ing. Hana Kulová
Rektorát MZLU v Brně (pedagogické a vědecké oddělení)
Tel.: 545 135 101
E-mail: kulova@mendelu.cz